

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Minkä Valtion Tuomioistuin On Toimivaltainen?](#) > Austria

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Siviiliasioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia ovat pääsääntöisesti *Bezirksgericht*- ja *Landesgericht*-tuomioistuimet. Wienin ulkopuolella nämä tuomioistuimet ratkaisevat myös kauppaoikeudelliset asiat ja *Landesgericht*-tuomioistuimet myös työ- ja sosiaalioikeuden piiriin kuuluvat asiat. Vain Wienissä on itsenäinen kauppaoikeudellisia asioita käsittelevä *Bezirksgericht*-tuomioistuin, itsenäinen kauppatuomioistuin (*Handelsgericht*) ja itsenäinen työ- ja sosiaalituomioistuin (*Arbeits- und Sozialgericht*).

Bezirksgericht- ja *Landesgericht*-tuomioistuinten, työ- ja sosiaalioikeuden piiriin kuuluvia asioita käsittelevien tuomioistuinten ja kauppaoikeudellisia asioita käsittelevien tuomioistuinten toimivalta on esitelty oikeuslaitosta käsittelevillä sivuilla.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Se, kumpi näistä tuomioistuimista on toimivaltainen kussakin tapauksessa, määräytyy pääsääntöisesti riita-asian luonteen mukaan (varsinainen toimivalta, *Eigenzuständigkeit*), ja asioissa, joissa toimivalta ei määräydy tällä tavoin, riita-asian rahamääräisen arvon perusteella (riita-asian arvoon perustuva toimivalta, *Wertzuständigkeit*). Asian luonne on aina ratkaisevampi tekijä kuin riidan kohteen arvo.

Bezirksgericht-tuomioistuimilla on varsinainen toimivalta esimerkiksi useimmissa perheoikeudellisissa ja esineoikeudellisissa riita-asioissa. *Landesgericht*-tuomioistuimilla taas on varsinainen toimivalta riita-asioissa, jotka kuuluvat ydinvastuulain (*Atomhaftpflichtgesetz*), virkavastuulain (*Amtshaftungsgesetz*) tai tietosuojalain (*Datenschutzgesetz*) piiriin, sekä kilpailu- ja tekijänoikeusasioissa. *Bezirksgericht*-tuomioistuimet käsittelevät riita-asiat, joissa riidan kohteen arvo on enintään 15 000 euroa, ja *Landesgericht*-tuomioistuimet käsittelevät riita-asiat, joiden kohteen arvo on suurempi kuin 15 000 euroa.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuksen pääsääntö

Yleisen oikeuspaikan määräytymisperusteena on henkilökohtainen suhde tuomiopiiriin. Pääsääntöisesti kanne nostetaan vastaajan yleisessä oikeuspaikassa. Luonnollisen henkilön yleinen oikeuspaikka on yleensä hänen asuinpaikkansa tai paikka, jossa hän tavallisesti oleskelee. Samalla henkilöllä voi olla myös useita yleisiä oikeuspaikkoja. Oikeushenkilön yleinen oikeuspaikka on yleensä sen kotipaikka.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Kanne voidaan monissa tapauksissa nostaa paitsi vastaajan yleisessä oikeuspaikassa myös jossakin muussa, valinnaisessa oikeuspaikassa. Itävallan tuomioistuinten toimivaltaa koskevista säännöksistä tunnetaan yksistään siviiliasioissa yli 20 erilaista valinnaista oikeuspaikkaa sopimusperusteisten ja lakimääräisten velkasuhteiden ja erilaisten esineoikeudellisten vaatimusten käsittelyyn sekä luonteeltaan prosessuaalisia valinnaisia oikeuspaikkoja. Näitä ovat esim. suorituspaikka, laskutuspaikka, kohteen sijaintipaikka, vahingon tapahtumapaikka ja vastineen esittämipaikka. Oikeuspaikan määräytymistä koskevat säännökset voivat poiketa EU:n säännöksistä ja muiden jäsenvaltioiden kansallisista säännöksistä joiltain osin merkittävästi.

Itävallan lainsäädännön mukaan oikeuspaikka määräytyy esim. seuraavasti:

Sopimusoikeuden piiriin kuuluvat asiat (ei kuitenkaan työsopimusasiat): Asiat, joissa on ratkaistava, onko sopimus olemassa, tai joissa vaaditaan sopimuksen täyttämistä tai purkamista tai korvausta siitä, että sopimusvelvoitteet on jätetty kokonaan tai osittain täyttämättä, voidaan panna vireille sen paikan tuomioistuimessa, jossa vastaajan on sopimuksen mukaan täytettävä sopimusvelvoitteet (toteutuspaikan oikeuspaikka). Toteutuspaikkaa koskevasta sopimuksesta on oltava kirjalliset todisteet.

Elatusasiat: Ks. [Elatusapu - Itävalta](#).

Vahingonkorvauskanteet: Riita-asiat, jotka koskevat korvausta vahingoista, jotka ovat syntyneet kuolemantuottamuksen tai vammautumisen, vapaudenriiston tai aineellisen omaisuuden vahingoittamisen seurauksena, voidaan panna vireille myös sen paikan tuomioistuimessa, jossa vahinko on aiheutettu. Lisäksi rikoksen perusteella nostettavat vahingonkorvauskanteet voidaan panna vireille myös rikosentekijää vastaan käytävän rikosoikeudenkäynnin yhteydessä (liitännäismenettely).

Avioerokanteet tai -hakemukset: Ks. [Avioero - Itävalta](#).

Huoltajuusasiat: Ks. [Lapsen huolto - Itävalta](#).

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Monissa tapauksissa asia on pantava vireille tiettyssä tuomioistuimessa eikä vireillepano ole mahdollista yleisessä oikeuspaikassa eikä valinnaisessa oikeuspaikassa. Jos laissa säädetään erikseen, että tällaisesta yksinomaisesta oikeuspaikasta ei voida poiketa edes sopimalla, kyseessä on pakollinen oikeuspaikka. Yksinomainen oikeuspaikka esiintyy ennen kaikkea, mutta ei pelkästään, avioliitto- ja perheoikeudessa. Yksinomainen oikeuspaikka koskee esim. aviosuhteeseen tai rekisteröityyn parisuhteeseen liittyviä riita-asioita ja perintöasioita, pakollinen oikeuspaikka taas joukkovelkakirjoja koskevia riita-asioita ja yhdistyksen suhteita koskevia riita-asioita. Oikeuspaikan määräytymistä koskevat säännökset voivat poiketa EU:n säännöksistä ja muiden jäsenvaltioiden kansallisista säännöksistä joiltain osin merkittävästi.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Jos pakollista oikeuspaikkaa ei ole (ks. kohta 2.2.2.2 edellä), osapuolet voivat nimenomaisesti sopia yhdestä tai useammasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta, jossa riidat ratkaistaan, tai sopia muuten toimivaltaisen tuomioistuimen poissulkemisesta. Sopimus voi koskea joko tiettyä riita-asiata tai tietystä riita-asiasta tai oikeussuhteesta johtuvia riitoja. Oikeuspaikkaa koskevan sopimuksen muodosta ei ole säädetty, mutta se on voitava todistaa asiakirjoin, jos sen olemassaolo riitautetaan menettelyn kuluessa.

Osapuolet voivat tällä tavoin vaihtaa tuomioistuimen, jolla lain mukaan on (asiallinen tai alueellinen) toimivalta.

Oikeuspaikasta voidaan sopia ennen oikeudenkäyntiä, mutta myös vielä menettelyn alkaessa. Asiallinen toimivalta voidaan oikeuspaikkasopimuksella siirtää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta *Bezirksgericht*-tuomioistuimeen, jos se on riidan kohteen arvon perusteella toimivaltainen. Siirto on mahdollinen myös yleisestä tuomioistuimesta kauppaoikeudelliseen tuomioistuimeen.

Alueellisen toimivallan muuttaminen on mahdollista, ellei sitä ole nimenomaan kielletty. Jos toimivallan muuttaminen on laissa kielletty, kyseessä on pakollinen oikeuspaikka. Alueellista toimivaltaa ei ole mahdollista muuttaa tai sen muuttamista on rajoitettu, jos toimivallasta säädetään esim. seuraavissa: kuluttajansuojalain (KSchG) 14 §, toimivaltasääntöjen (JN) 83a ja 83b §, siviiliprosessilain (ZPO) 532 §, työ- ja sosiaali-oikeudellisia koskevan lain (ASGG) 9 §, täytäntöönpanoasetuksen (EO) 51 § ja maksukyvyttömyysasetuksen (IO) 253 §.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Ainoastaan Wienissä on siviiliasioiden erityistuomioistuimia kauppaoikeudellisissa asioissa (*Bezirksgericht für Handelssachen, Handelsgericht Wien*) ja työ- ja sosiaali-oikeudellisissa asioissa (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Kaikissa muissa tuomiopiireissä kauppaoikeudelliset ja työ- ja sosiaali-oikeudelliset asiat käsitellään yleisissä tuomioistuimissa. Alueellinen toimivalta kauppaoikeudellisissa sekä työ- ja sosiaali-oikeudellisissa asioissa määräytyy periaatteessa samoin säännöin kuin yleisissä riita-asioissa. Erityisesti työ- ja sosiaali-oikeudellisissa asioissa ASGG:ssä säädetään kuitenkin lukuisista valinnaisista ja yksinomaisista oikeuspaikoista (ASGG:n 4 § ja sitä seuraavat pykälät).

■ Päivitetty viimeksi: 02/02/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.